

Szkoła Podstawowa nr 24
im. Rudolfa Aurigi
Rzeszów
ul. Czajkowskiego 11

P R O G R A M
W Y C H O W A W C Z O - P R O F I L A K T Y C Z N Y
2025/ 26
SP - 24

Podstawa prawna:

1. Ustawa z 14.12.2016 r. - Prawo oświatowe (Dz. U. z 2021 r. poz. 1082 ze zm.).
2. Ustawa z 7.09.1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. 2021 r. poz. 1915 ze zm.).
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 18.08.2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 1449).
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 9.08.2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. z 2020 r. poz. 1309).
5. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 14.02.2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 356 ze zm.).
6. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 31.02.2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2020 r. poz. 1604).
7. Powszechna Deklaracja Praw Człowieka Powszechna z 1948 r.
8. Konwencja o Prawach Dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20.11.1989 r. (Dz.U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526).
9. Ustawa z 26.10.1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 ze zm.).
10. Ustawa z 29.06.2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2020 r. poz. 2050 ze zm.).
11. Ustawa z 9.11.1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 276).
12. Ustawa z 29.06.2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249).
13. Ustawa z 19.08.1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 r. poz. 685 ze zm.).
14. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2.04.1997 r. (Dz.U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 ze zm.).
15. Kierunki polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2025/2026.
16. Statut szkoły.

**„BĄDŹ SOBĄ, A ZWŁASZCZA NIE ZWALCZAJ UCZUĆ! ROZWIJAJ SIŁĘ
DUCHA. OBOK ZDROWEJ DYSCYPLINY BĄDŹ ŁAGODNY DLA SIEBIE.
BĄDŹ W POKOJU Z BOGIEM - ZACHOWAJ POKÓJ ZE SWĄ DUSZĄ.
BĄDŹ W DOBRYCH STOSUNKACH Z INNYMI LUDŹMI.
PRAWDĘ GŁOŚ SPOKOJNIE I JASNO - SŁUCHAJ TEŻ TEGO,
CO MÓWIĄ INNI.„**

Szkolny Program Profilaktyczno - Wychowawczy tworzy spójną całość z programem nauczania.

W trakcie roku szkolnego program ten może być modyfikowany lub uzupełniany, gdy tylko zaistnieje taka potrzeba.

Na podstawie analizy danych ewaluacyjnych z poprzedniego roku szkolnego zaplanowano także dalsze działania wychowawcze i profilaktyczne w roku szkolnym 2025/2026.

I. Założenia podstawowe.

1. Społeczność szkoły tworzą :

Uczniowie

Rodzice

Dyrektor

Nauczyciele

Pracownicy administracji i obsługi

2. Każdy i wszyscy razem są świadomi odpowiedzialności za tworzenie przyjaznej, klarownej, pełnej zrozumienia atmosfery współdziałania w podejmowaniu zadań i realizacji celów placówki.
3. Szkoła wychowuje do samodzielnego podejmowania zadań w życiu społecznym i publicznym miasta, regionu, kraju nie ograniczając swobody przekonań.
4. Szkoła sprawuje opiekę wychowawczą nad biologicznym i psychologicznym rozwojem wychowanków.
5. Szkoła przygotowuje wychowanka do samodzielnego życia.

II. Cele ogólne wychowawcze :

1. Celem społeczności szkolnej jest tworzenie warunków do wszechstronnego rozwoju ucznia /jako podmiotu i osoby żyjącej w świecie/, rozwoju w wymiarze intelektualnym, psychicznym, społecznym, moralnym, duchowym, zdrowotnym i estetycznym.
2. Wdrażanie nowej podstawy programowej kształcenia ogólnego w szkołach podstawowych ze szczególnym uwzględnieniem edukacji przyrodniczej i matematycznej, rozwijanie samodzielności, innowacyjności i kreatywności uczniów. Kształtowanie myślenia analitycznego poprzez interdyscyplinarne podejście do nauczania przedmiotów przyrodniczych i ścisłych oraz poprzez rozwijanie umiejętności matematycznych w kształceniu ogólnym.

3. Zapewnienie wysokiej jakości kształcenia oraz wsparcia psychologiczno – pedagogicznego wszystkim uczniom z uwzględnieniem zróżnicowania ich potrzeb rozwojowych i edukacyjnych.
4. Rozwijanie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych uczniów, w tym bezpieczne i celowe wykorzystywanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w realizacji podstawy programowej kształcenia ogólnego. Promowanie higieny cyfrowej i bezpiecznego poruszania się w sieci. Rozwijanie umiejętności krytycznej analizy informacji dostępnych w Internecie. Poprawne metodycznie wykorzystywanie przez nauczycieli nowoczesnych technologii, w szczególności opartych na sztucznej inteligencji oraz korzystanie z zasobów Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej.
5. Wykorzystanie w procesach edukacyjnych narzędzi i zasobów cyfrowych oraz metod kształcenia na odległość.
6. Prawidłowe wypełnianie codziennych obowiązków szkolnych.
7. Organizowanie procesu wychowania i działań profilaktycznych na terenie szkoły i w lokalnym środowisku. Profilaktyka uzależnień w szkołach i placówkach oświatowych.
8. Wychowanie do wrażliwości na prawdę i dobro. Kształtowanie właściwych postaw szlachetności, zaangażowania społecznego i dbałości o zdrowie.
9. Współpraca z lokalną społecznością, Radą Osiedla.
10. Wspomaganie rozwoju indywidualnych zdolności uczniów. Wspieranie aktywności poznawczej i poczucia sprawczości ucznia poprzez promowanie oceniania kształtującego i metod aktywizujących w dydaktyce.
11. Wychowanie zmierzające do osiągnięcia ludzkiej dojrzałości poprzez kształtowanie postaw ukierunkowanych na prawdę, dobro i piękno, uzdalniających do odpowiedzialnych decyzji.
12. Wspomaganie przez szkołę wychowawczej roli rodziny, m.in. przez właściwą organizację zajęć edukacyjnych *edukacja zdrowotna* oraz realizację zadań programu wychowawczo-profilaktycznego.
13. Działanie na rzecz szerszego udostępnienia kanonu edukacji klasycznej, wprowadzenia w dziedzictwo cywilizacyjne Europy, edukacji patriotycznej, nauczania historii oraz poznawania polskiej kultury, w tym osiągnięć duchowych i materialnych. Szersze i przemyślane wykorzystanie w tym względzie m.in. wycieczek edukacyjnych. Kształtowanie postaw patriotycznych, społecznych i obywatelskich, odpowiedzialności za region i ojczyznę, dbałości o bezpieczeństwo własne i innych.
14. Podnoszenie jakości edukacji poprzez działania uwzględniające zróżnicowane potrzeby rozwojowe i edukacyjne wszystkich uczniów, zapewnienie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego, szczególnie w sytuacji kryzysowej w celu zapewnienia dodatkowej opieki i pomocy, wzmacniającej pozytywny klimat szkoły oraz poczucie bezpieczeństwa.
15. Roztropne korzystanie w procesie kształcenia z narzędzi i zasobów cyfrowych oraz metod kształcenia wykorzystujących technologie informacyjno-komunikacyjne.
16. Wzmocnienie edukacji ekologicznej w szkołach. Rozwijanie postawy odpowiedzialności za środowisko naturalne.

17. Promocja zdrowego trybu życia w szkole - kształtowanie postaw i zachowań prozdrowotnych. Wspieranie aktywności fizycznej uczniów.
18. Promocja kształcenia zawodowego w szkołach podstawowych oraz w środowisku pracodawców. Wzmocnienie roli doradztwa zawodowego.
19. Rozwijanie zainteresowania kulturą i językiem polskim wśród Polonii. Nauczanie języka polskiego w środowiskach polonijnych.

III. Cele szczegółowe

1. Poznanie uczniów i zapewnienie im pomocy pedagogicznej, psychologicznej, zdrowotnej i materialnej.
 - Wdrażanie nowej podstawy programowej kształcenia ogólnego.
 - Integracja zespołów klasowych z wychowawcami.
 - Rozpoznanie indywidualnych potrzeb uczniów.
 - Praca z uczniem z doświadczeniem migracyjnym- nauczanie języka polskiego jako języka obcego
 - Wsparcie psychologiczno - pedagogiczne dzieci.
 - Pedagogizacja rodziców ze szczególnym uwzględnieniem profilaktyki uzależnień i problemów emocjonalno - edukacyjnych dzieci.
 - Rekomendowanie szczepień dla uczniów w określonych grupach wiekowych.
2. Edukacja do życia w społeczności, psychospołeczne aspekty zdrowia.
 - Kształcenie zawodowe oparte na ścisłej współpracy z pracodawcami. Wspieranie rozwoju umiejętności zawodowych oraz umiejętności uczenia się przez całe życie. Rozwój doradztwa zawodowego.
 - Higiena pracy umysłowej.
 - Zapoznanie uczniów z metodami radzenia sobie ze stresem.
 - Kształtowanie umiejętności komunikowania się i rozwiązywania konfliktów.
 - Umiejętność wyrażania swoich potrzeb (kształtowanie postaw asertywnych).
 - Znajomość i umiejętność wykorzystywania swoich słabych i mocnych stron w kontaktach społecznych.
 - Dbanie o zdrowie psychiczne uczniów. Rozwijanie u uczniów i wychowanków empatii i wrażliwości na potrzeby innych .
 - Podnoszenie jakości edukacji włączającej i umiejętności pracy z zespołem zróżnicowanym
 - Właściwa organizacja zajęć edukacyjnych wychowanie do życia w rodzinie.
3. Wyrabianie nawyków kulturalnego zachowania się i szacunku dla dobra wspólnego.
 - Wychowanie do wartości i kształtowanie patriotycznych postaw uczniów, poprzez poznawanie polskiej kultury i historii.
 - Stosowanie zwrotów grzecznościowych. Właściwe zachowanie się w miejscach publicznych.

- Okazywanie szacunku wobec symboli narodowych i religijnych.
- Poszanowanie mienia własnego i społecznego.
- Kształtowanie wrażliwości na prawdę i dobro.

4. Prawa i obowiązki ucznia.

- Zainteresowanie uczniów problematyką praw dziecka.
- Zapoznanie uczniów z ich prawami i obowiązkami w szkole.
- Umożliwienie uczniom aktywnego uczestnictwa w życiu szkoły.
- Przestrzeganie procedur obowiązujących na terenie szkoły.
- Szkoła miejscem edukacji obywatelskiej. Kształtowanie postaw społecznych i patriotycznych, odpowiedzialności za region i ojczyznę. Edukacja dla bezpieczeństwa i proobronna.

5. Troska o bezpieczeństwo.

- Zachowanie bezpieczeństwa na lekcjach i na przerwach.
- Zapobieganie nieszczęśliwym wypadkom.
- Uwrażliwienie uczniów na sytuacje stwarzające zagrożenie w szkole i poza szkołą (podczas drogi do szkoły i ze szkoły); wagary – skutki.
- Dbanie o higienę: częste mycie rąk, ochrona podczas kichania i kaszlu oraz unikanie dotykania oczu, nosa i ust.
- Rekomendowanie szczepień dla pracowników szkół oraz uczniów w określonych grupach wiekowych.
- Bezpieczne i odpowiedzialne korzystanie z zasobów dostępnych w sieci. Wspieranie rozwoju umiejętności cyfrowych uczniów i nauczycieli ze szczególnym uwzględnieniem bezpiecznego poruszania się w sieci oraz krytycznej analizy informacji dostępnych w internecie.

6. Przeciwdziałanie agresji i przemocy w szkole.

- Agresja i zachowania przemocowe - źródła, przejawy i skutki.
- Odpowiedzialność karnoprawna za popełnione czyny.
- Sposoby radzenia sobie z agresją.
- Zdiagnozowanie problemu agresji w szkole.
- Kształtowanie postaw tolerancji i uwrażliwienie na potrzeby drugiego człowieka
- Zapobieganie zachowaniom przemocowym, eliminowanie ich.
- Dbłość o rozwój moralny (kultura słowa, ocena własnych zachowań, prawdomówność, otwartość).
- Wiedza na temat różnych form agresji ze szczególnym uwzględnieniem cyberprzemocy.
- Umiejętność radzenia sobie w sytuacjach groźnych społecznie, świadomość konieczności obrony w konkretnych sytuacjach.
- Poprawność kontaktów w relacji uczeń – uczeń, nauczyciel – uczeń, rodzic – dziecko, dziecko – dorosły.

7. Przeciwdziałanie uzależnieniom.

- Pojęcie uzależnienia, wskazanie jego źródła, przejawów, skutków.
- Uzależnienie od alkoholu.
- Uzależnienie od nikotyny (zakaz przynoszenia, posiadania, używania - papierosów elektronicznych i tradycyjnych).

- Uzależnienie od narkotyków, dopalaczy, napojów energetycznych i środków psychotropowych.
- Uzależnienie od komputera (cyberprzemoc).
- Uzależnienie od telefonu, gier, mediów społecznościowych.

8. Promowanie zdrowego stylu życia.

- Kształtowanie prawidłowych nawyków zdrowotno – higienicznych oraz żywieniowych z uwzględnieniem właściwych zachowań.
- Kształtowanie umiejętności prowadzenia aktywnego trybu życia.
- Nauka udzielania pierwszej pomocy

9. Pedagogizacja rodziców.

- Uświadomienie rodzicom szkodliwości nałogów oraz ich wpływu na dzieci z uwzględnieniem uzależnienia od Internetu i telefonu komórkowego.
- Zapoznanie rodziców z problemem agresji, jej źródłami i sposobami radzenia sobie w sytuacjach trudnych.
- Wskazanie rodzicom dziecka z trudnościami w nauce form pomocy oraz zwrócenie uwagi na konieczność motywowania ucznia do nauki.

10. Kształtowanie myślenia analitycznego poprzez interdyscyplinarne podejście do nauczania przedmiotów przyrodniczych i ścisłych oraz poprzez pogłębianie umiejętności matematycznych w kształceniu ogólnym.

IV. Sylwetka absolwenta

Wychowanka /absolwenta/ naszej szkoły cechuje:

- kultura osobista – zachowuje się z godnością i szacunkiem wobec drugiego człowieka; wartości wyraża przez postawę, słowo, strój, dbałość o estetykę pomieszczeń, znajomość norm dobrego zachowania i stosowanie zwrotów grzecznościowych, właściwe zachowanie w miejscach publicznych, dobre traktowanie siebie i innych;
- tolerancja – rozumie, że różnice między ludźmi są zjawiskiem naturalnym i pożądanym; stara się każdego zrozumieć i dostrzec w nim pozytywne cechy, potrafi akceptować innych ludzi, szanuje godność osobistą drugiego człowieka niezależnie od wieku, religii, narodowości i wyglądu;
- odpowiedzialność – stara się przewidzieć skutki swoich działań, wykorzystuje wcześniejsze doświadczenia i uczy się ponosić konsekwencje swoich czynów; cieszy się z sukcesów; akceptuje porażki; napotykając problem, próbuje go rozwiązać; potrafi zwrócić się o pomoc do osób ze swojego otoczenia i korzysta z niej; działając w grupie, poczuwa się do współodpowiedzialności;
- dążenie do budowania więzi międzyludzkiej i umiejętności nawiązywania kontaktów – doskonale funkcjonuje w swoim naturalnym otoczeniu: w domu i w szkole; jest pogodny, pozytywnie postrzega otaczający go świat, siebie i innych, angażuje się do pracy w organizacjach uczniowskich, przyjmuje różne role w grupie i czuje się za nie odpowiedzialny, pomaga młodszym kolegom;
- miłość i szacunek dla Ojczyzny – poznaje historię własnego kraju, kulturę i tradycję oraz troszczy się o utrzymanie i pomnażanie tego dziedzictwa;
- wrażliwość na sztukę – ma potrzebę obcowania z kulturą /teatrem, literaturą/, z szacunkiem odnosi się do dorobku kulturowego regionu, kraju;

- świadomość przynależności do wspólnoty ogólnoludzkiej - szanuje pracę, naukę; wykazuje uczciwość, rzetelność, aktywność społeczną, ofiarność, bezinteresowność;
- wrażliwość – nabywa umiejętności obcowania z przyrodą; szanuje przyrodę, odkrywa jej piękno i tajemnice; potrafi zdrowo odpoczywać; propaguje ekologiczny model funkcjonowania we współczesnym świecie;
- ciekawość świata i otwartość – chętnie gromadzi wiadomości, korzystając z różnych źródeł; interesuje się otaczającym światem, dostrzega jego złożoność, stara się poszerzyć swoją wiedzę, wykorzystuje możliwości, jakie stwarzają mu dom i szkoła; chętnie i skutecznie nawiązuje kontakty, prezentuje swój punkt widzenia, uwzględnia poglądy innych; wie, że istnieją różne sposoby komunikowania i bez trudu uczy się korzystania z nowoczesnych technologii komunikacyjnych; łatwo nawiązuje współpracę z innymi ludźmi; w grupie potrafi działać zgodnie z obowiązującymi w niej zasadami; ma poczucie czasu; potrafi planować swoje działania;
- prawość i rozważa – jest zdolny do samodzielnego myślenia ; wykazuje szacunek dla prawdy; ma ukształtowany system wartości; postępuje zgodnie z własnym sumieniem, jest odporny na negatywne wpływy różnych patologicznych zjawisk społecznych oraz środków przekazu; dotrzymuje terminów, zna zagrożenia występujące w środowisku; modyfikuje swoje zachowanie, potrafi zapewnić bezpieczeństwo sobie i innym; postępuje zgodnie z zasadami higieny;
- krytyczność – potrafi selekcjonować i porządkować zdobywane informacje i ocenić ich przydatność do określonego celu; odróżnia dobro od zła i prawidłowo reaguje w sytuacjach konfliktowych;
- optymizm – jest pozytywnie nastawiony wobec innych, życzliwy; cechuje go radość i poczucie humoru; odznacza się kreatywnym myśleniem, jest entuzjastycznie nastawiony do własnej aktywności; potrafi zaakceptować siebie takim, jakim jest;
- pasja i zaangażowanie w działanie – uczeń jest twórczy i aktywny, z pomocą nauczyciela odkrywa swoje talenty, utrwala je i z entuzjazmem podchodzi do nowych wyzwań, wyciąga wnioski ze zdobytych doświadczeń, jego determinacja w działaniu pozytywnie wpływa na kreatywność rówieśników.
- systematyczność - uczeń sprawnie radzi sobie podczas nauczania zdalnego lub hybrydowego.

V. Metody i sposoby działania

A. Formy i środki działania

1. Tematyczne godziny wychowawcze realizujące problematykę „Programu wychowawczego”.
2. Prelekcje tematycznie związane z założeniami „Programu wychowawczego” wygłaszane przez specjalistów, kierowane do rodziców, nauczycieli, uczniów.
3. Stała współpraca z pedagogiem /z psychologiem z PP-P/ w celu rozwiązywania bieżących problemów wychowawczych, szkolenia nauczycieli i rodziców oraz w celu prowadzenia lekcji tematycznych.
4. Cykliczne spotkania z policjantem, przedstawicielami prawa, psychologiem - terapeutą, spotkania z pracownikiem Centrum Leczenia Uzależnień.

5. Stworzenie możliwości działania Samorządu Uczniowskiego.
6. Organizowanie wycieczek dydaktycznych, turystyczno-krajoznawczych, wyjść grupowych zgodnie z wytycznymi MEiN, MZ, GIS.
7. Pomoc w umiejętnym spędzaniu czasu wolnego ucznia:
 - zajęcia sportowe
 - zajęcia artystyczne, kulturalne /np. konkursy, kulturalne zabawy i dyskoteki itp./
8. Podtrzymywanie i rozwijanie dobrych tradycji szkoły: (formy dostosowane do aktualnej sytuacji)
 - rocznice narodowe
 - pasowanie ucznia
 - pasowanie na czytelnika
 - święto patrona szkoły
 - system wyróżnień dla uczniów na koniec roku
9. Spotkania z ludźmi reprezentującymi różne profesje zgodnie z wytycznymi MEiN, MZ, GIS.

B. Zadania wychowawcy klasy

Wychowawca pełni kluczową rolę koordynatora i animatora działań zespołu pedagogicznego.

Do zadań wychowawcy klasy należy :

1. Współpraca z zespołem pedagogicznym pracującym z klasą.
2. Programowanie i organizowanie procesu wychowania w szkole:
 - realizowanie zajęć wychowawczych i pozalekcyjnych,
 - informowanie rodziców i uczniów na temat wymagań stawianych przez szkołę, podejmowanych przez nią działań oraz osiągnięciach uczniów,
 - współpraca z zespołem uczniowskim , w razie potrzeby inspirowanie i kierowanie realizacją podjętych działań,
 - tworzenie warunków do rozwoju uczniów, przygotowanie do życia w rodzinie, społeczeństwie, zespole,
 - zapoznanie się z warunkami życia uczniów, a zwłaszcza ich sytuacją rodzinną,
 - rozwiązywanie ewentualnych konfliktów w zespole /szkole/, a także wspomaganie uczniów mających trudności w szkole,
 - wspieranie rozwoju dziecka młodszego na pierwszym i kolejnych etapach edukacyjnych,
3. Podejmowanie wysiłków zmierzających do wytworzenia prawidłowej atmosfery klasowej- wychowawca:
 - uczestniczy we wszystkich sytuacjach ważnych dla klasy, np. imprezach, wycieczkach,
 - czuwa nad postępami w nauce i frekwencją ucznia, jest w stałym kontakcie z rodzicami,

- zna sytuację pozaszkolną wychowanka, w miarę potrzeb odwiedza wychowanka w jego miejscu zamieszkania,
 - organizuje klasowe zebrania rodziców, włącza rodziców w programowe i organizacyjne sprawy klasy i szkoły.
4. Współdziała z pedagogiem szkolnym i innymi komórkami opiekuńczymi w celu uzyskania wszechstronnej pomocy dla swoich wychowanków i doradztwa dla rodziców.
 5. Prawidłowo prowadzi dokumentację klasy i każdego ucznia.
 6. Kieruje się dobrem ucznia, jest do dyspozycji ucznia i rodzica, aby prowadzić z nim rozmowy indywidualne.
 7. Sprawuje nadzór nad prawidłowym stylem spędzania przerw przez dzieci.
 8. Dbą o zapoznanie uczniów z dziedzictwem kultury regionalnej i narodowej.
 9. Uczy szacunku dla drugiego człowieka i dla dobra wspólnego.
 10. Wspiera integrację osób niepełnosprawnych.

Uprawnienia i odpowiedzialność wychowawcy.

1. Prawa :

- uzyskuje pomoc merytoryczną i psychologiczno – pedagogiczną w swojej pracy wychowawczej od dyrektora szkoły i innych instytucji wspomagających szkołę,
- współdecyduje z samorządem klasowym i rodzicami o programie i planie wychowawczym na dany rok szkolny,
- ustala ocenę z zachowania swoich wychowanków,
- wnioskuję o rozwiązanie problemów zdrowotnych i materialnych swoich wychowanków do specjalistycznych komórek szkoły, służby zdrowia i dyrekcji szkoły.

2. Odpowiedzialność :

- odpowiada przed dyrektorem szkoły za osiągnięcie celów wychowania w swojej klasie,
- odpowiada za integrowanie wysiłków nauczycieli i rodziców wokół programu wychowawczego klasy i szkoły,
- odpowiada za poziom opieki i pomocy indywidualnej dla swoich wychowanków będących w trudnej sytuacji szkolnej lub społeczno – wychowawczej,
- odpowiada za prawidłowość dokumentacji uczniowskiej swojej klasy.

Praca wychowawcy klasy jest jednym z fundamentów programu wychowawczego szkoły. W szczególności jego rola koncentruje się wokół: łączenia aktywności naukowej uczniów z ich aktywnością społeczną, tworzenia życzliwej atmosfery w szkole, kształtowania poczucia autonomii ucznia i wdrażania go do samodzielnego formułowania wniosków i sądów oraz kształtowania szacunku dla norm obowiązujących w społeczności szkolnej.

C. Rodzice

1. Każdy rodzic świadomie współpracuje ze szkołą zgodnie z jej założeniami wychowawczymi.
2. Rodzice powinni uczestniczyć w zebraniach rodziców, prelekcjach poświęconych zagadnieniom wychowawczym. Zawsze odbierać informacje i telefony ze szkoły. Kontaktują się z nauczycielami z wykorzystaniem technik zdalnej komunikacji.
3. Rodzice są zobowiązani zadbać o odpowiedni strój i wygląd dziecka.
4. Współpraca ze szkołą to udział w:
 - wycieczkach , imprezach kulturalnych itp.
 - działaniach gospodarczych.

“Do każdego dziecka i do każdego człowieka można trafić i można zapalić do pracy nad sobą jeżeli pokaże się dobrą robotę, wysłucha innych, a tego czego nie wie, doczyta.”

(M. R. Kopmeyer)

Przez wychowanie rozumiemy „oddziaływanie całokształtu specyficznych pedagogicznych bodźców i doświadczeń ogólnospołecznych, grupowych, indywidualnych, profesjonalnych i nieprofesjonalnych, przynoszących względnie trwałe skutki w rozwoju jednostki ludzkiej, w jej sferze fizycznej, umysłowej, kulturowej i duchowej” (M. Żebrowska „Psychologia rozwojowa dzieci i młodzieży”).

Wychowanie dziecka to proces świadomy, celowy, bardzo złożony i trudny, który polega na planowym wpajaniu dziecku przez rodziców i nauczycieli i wychowawców zasad oraz reguł, którymi ma ono się kierować w swoim życiu i postępowaniu. Podstawowym i naturalnym środowiskiem społecznym i wychowawczym życia dzieci i młodzieży jest rodzina.

Będąc nauczycielami – wychowawcami musimy zdawać sobie sprawę z tego, że największe prawa wychowawcze do swoich dzieci posiadają rodzice. My – nauczyciele powinniśmy wspierać ich w dziedzinie wychowania. Koniecznością więc jest, by systematyczna praca z uczniami i rodzicami we współpracy z różnymi instytucjami oparta była o całokształtowy program wychowawczy i dydaktyczny, gdyż wychowanie i kształcenie powinno stanowić integralną całość.

„Powinnością szkoły jest wprowadzanie dzieci i młodzieży w tradycję kultury narodowej i jej dziedzictwo, wyposażenie w system wartości, umiejętności i wiedzy oraz nauczanie uczniów takiego organizowania wolnego czasu, które służy wielostronnemu rozwojowi ich osobowości”. (K. Denek)

Program profilaktyczno-wychowawczy dla etapu „0”
(dzieci oddziału przedszkolnego)

Zadania ogólne	Zadania szczegółowe	Odpowiedzialny	Termin realizacji
----------------	---------------------	----------------	-------------------

Bezpieczna zabawa i nauka	- Przeprowadzenie pogadanki dotyczącej przestrzegania zasad bezpieczeństwa i higieny zabawy – nauki. - Przypomnienie zasad bezpieczeństwa przed rozpoczęciem każdej nowej formy zajęć (np. przed malowaniem farbami, zabawą w parku). - Wskazywanie zabaw bezpiecznych w zależności od pory roku. - Zapoznavanie z zasadami higieny jedzenia i ich stałe przestrzeganie. - Omówienie znaczenia zachowania ciszy i spokoju podczas wykonywania pracy.	wychowawcy wychowawcy wychowawcy wychowawcy	podczas pierwszych zajęć na przełomie pór roku wrzesień na bieżąco
Samodzielne dziecko	- Ćwiczenia sprawnego i samodzielnego ubierania się oraz rozbierania się w szatni. - Wypracowanie dyscypliny podczas wychodzenia na spacer i wycieczki. - Wdrażanie do zachowania porządku na półkach z indywidualnymi pracami (każde dziecko ma swoją półkę lub teczkę). - Wykonywanie prac samoobsługowych w zakresie mycia oraz porządkowania swoich miejsc nauki i zabawy. - Organizowanie zabaw dydaktycznych dotyczących czynności samoobsługowych. - Organizowanie zabaw ruchowych i ćwiczeń gimnastycznych. - Organizowanie spacerów po najbliższym otoczeniu.	wychowawcy i rodzice	podczas pierwszych zajęć na bieżąco w miarę potrzeb formy dostosowane do aktualnej sytuacji
Dziecko współgospodarzem szkoły	- Udział dzieci w dekoracji sali. - Zaangażowanie dzieci w przygotowania różnorodnych uroczystości zgodnie z harmonogramem. - Uczestnictwo dzieci w uroczystościach szkolnych.	wychowawcy i rodzice wychowawcy i rodzice	na bieżąco formy dostosowane do aktualnej sytuacji
Dziecko odpowiedzialnym członkiem grupy	- Ustalenie reguł zachowania się w grupie. - Dostarczanie dzieciom wzorców właściwego zachowania (postawa nauczyciela, postacie z literatury). - Zorganizowanie gier i zabaw zespołowych opartych na konkretnych regułach. - Zorganizowanie zabaw tematycznych – z podziałem na role.	wychowawcy	na bieżąco formy dostosowane do aktualnej sytuacji
Dziecko próbuje sił	- Udział dzieci w konkursach organizowanych na terenie szkoły.	wychowawcy	na bieżąco formy dostosowane do aktualnej sytuacji

Kto Ty jesteś? Polak mały.	Dziecko: - wychowanie do wartości i kształtowanie patriotycznych postaw uczniów, - poznaje godło polskie, barwy państwa, pieśni patriotyczne, rozumie znaczenie pojęć: ojczyzna, stolica państwa, niepodległość, - poznaje piękno i bogactwo ojczyzny na przykładzie naszej miejscowości oraz w oparciu o ilustracje lub zdjęcia rejonów, - poznaje bohaterów narodowych na przykładzie literatury dziecięcej, - kształtuje świadomość narodową podczas czytania odpowiedniej literatury - uczestniczy w uroczystościach patriotycznych online,	Wychowawcy	na bieżąco
Wychowanie komunikacyjne	Dziecko: - poznaje zasady bezpiecznego przechodzenia przez jezdnię, - rozumie konieczność zachowania ostrożności podczas korzystania z drogi, - rozpoznaje niektóre znaki drogowe.	Wychowawcy	wrzesień na bieżąco
Preorientacja zawodowa	- urządzenie kącików zainteresowań (np. kącik artystyczny, konstrukcyjny, przyrodniczy, czytelniczy lub inne). - zajęcia pt. Mamy różne talenty. - rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie – dziecko nazywa etapy edukacji (bez konieczności zachowania kolejności chronologicznej), - świat zawodów i rynek pracy - dziecko opowiada o sobie w grupie rówieśniczej,	Nauczyciel wychowawca oddziału przedszkolnego	cały rok

Program profilaktyczno-wychowawczy dla etapu I
(uczniowie klas I – III szkoły podstawowej)

Zadania ogólne	Zadania szczegółowe	Odpowiedzialny	Termin realizacji
Bezpieczeństwo i higiena nauki	- Przeprowadzenie pogadanki dotyczącej przestrzegania zasad bezpieczeństwa i higieny zabawy – nauki. - Przypomnienie zasad bezpieczeństwa przed rozpoczęciem każdej nowej formy zajęć (np. malowanie farbami, zabawy na placu szkolnym, ćwiczenia w sali gimnastycznej, ćwiczenia techniczne).	wychowawcy wychowawcy, nauczyciele	podczas pierwszych zajęć wrzesień na bieżąco

	- Zapoznanie uczniów klas pierwszych oraz nowych uczniów z innych klas z miejscami w szkole, po których będą się poruszali. - Przekazanie zasad bezpiecznego poruszania się po budynku szkolnym. - Przekazanie zasad bezpiecznego zachowania się podczas przerw. - Przekazanie zasad bezpiecznego korzystania z drogi w różnych porach roku. - Zapoznanie z zasadami właściwego przebywania uczniów w świetlicy szkolnej. - Przestrzeganie wspólnie przyjętych reguł. - Zapoznanie z zasadami bezpiecznego i kulturalnego zachowania się w stołówce szkolnej. - Zorganizowanie spotkania z policjantem. - Realizacja programu wychowania komunikacyjnego. - Organizacja wycieczek dydaktycznych związanych z poruszaniem się po drodze. - Zapoznanie się z prawidłowym sposobem przechodzenia przez jezdnię. - Uświadamianie uczniom potrzeby uczenia się przepisów ruchu drogowego i konieczności ich przestrzegania w celu zadbania o swoje bezpieczeństwo na drodze. - Konkurs prac plastycznych „Bezpieczna droga do szkoły”. - Współpraca z rodzicami w realizacji programów dotyczących bezpieczeństwa.	wychowawcy wychowawcy wychowawcy wychowawcy, wychowawcy świetlicy wychowawcy, pedagog szkolny	wrzesień wrzesień wrzesień na bieżąco wrzesień na bieżąco formy dostosowane do aktualnej sytuacji
Rozwijanie kompetencji informatycznych, matematycznych i przyrodniczych.	- Rozwijanie podstawowych umiejętności programowania na poziomie edukacji wczesnoszkolnej. - Bezpieczne i odpowiedzialne korzystanie z zasobów dostępnych w sieci. - Rozwijanie kompetencji matematycznych i przyrodniczych uczniów. - Rozwijanie kreatywności, przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych uczniów, w tym bezpieczne i celowe wykorzystywanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w realizacji podstawy programowej kształcenia ogólnego. - Wykorzystywanie zasobów cyfrowych oraz metod kształcenia na odległość.	wychowawcy	na bieżąco
Dziecko uczniem	Zapoznanie z: - prawami i obowiązkami zawartymi w statucie szkoły, - kolegami w klasie, - czynnościami i obowiązkami dyżurnego.	wychowawcy	wrzesień na bieżąco

Uczeń współgospodarzem klasy	- dekorowanie klasy. - wystawki prac dziecięcych. - dbanie o porządek w klasie i szkole.	wychowawcy	na bieżąco
Uczeń zaangażowany w życie szkoły	- Udział uczniów w przygotowaniu uroczystości klasowych, szkolnych i świąt okolicznościowych. (zgodnie z kalendarzem)	wychowawcy rodzice	formy dostosowane do aktualnej sytuacji
Uczeń dbający o swoje zdrowie i estetyczny wygląd otoczenia	- Udział uczniów w programach edukacyjnych, akcjach. - Przeprowadzenie pogadek : higiena, estetyka i kultura spożywania posiłków, higiena osobista ucznia. - Rozmowy z dziećmi, ich rodzicami na temat higieny ciała i ubioru ze szczególnym uwzględnieniem częstego mycia rąk . - Przeglądy czystości. - Lekcje edukacyjne prowadzone w klasach o tematyce prozdrowotnej. Zapoznanie z elementami pierwszej pomocy. - Zajęcia praktyczne (kanapki, surówki, sałatki) oraz wspólne spożywanie przygotowanych posiłków. - Quizy, konkursy nt. warzyw i owoców. - Zwracanie uwagi na posiadanie drugiego śniadania – pogadanki dla dzieci . - Dofinansowanie obiadów potrzebującym uczniom – współpraca z MOPS. - Kształtowanie właściwych nawyków zdrowotnych i higienicznych – zagrożenia związane ze złym odżywianiem. - Przeprowadzenie lekcji na temat: korzyści płynących z uprawiania aktywności fizycznej. - Przeprowadzenie zajęć poświęconych problemowi długotrwałego przebywania uczniów w sieci internetowej, powodującego niekiedy utratę poczucia czasu i zaniedbywanie przez nich codziennych obowiązków;	wychowawcy nauczyciele higienistka szkolna	na bieżąco formy dostosowane do aktualnej sytuacji
Uczeń twórczy badacz odkrywający siebie	- Pomoc w odkrywaniu talentów ucznia. Udział w różnorodnych konkursach wg zaplanowanego programu. - Inspirowanie do działania i doskonalenie posiadanych umiejętności. - Kształcenie rozwijające samodzielność, kreatywność i innowacyjność uczniów.	nauczyciele bibliotekarz	na bieżąco
Uczeń – jego miejscowość, patriotyzm.	- Wychowanie do wartości i kształtowanie patriotycznych postaw uczniów.	nauczyciele wychowawcy	formy dostosowane

	- Uczestniczenie i organizowanie szkolnych uroczystości patriotycznych, konkursów plastycznych, muzycznych, literackich. - Poznanie instytucji użyteczności publicznej. - Zwiedzanie najciekawszych zakątków naszej miejscowości oraz dziedzictwa cywilizacyjnego Europy (w tym online). - Zapoznanie z najbliższymi miejscami pamięci narodowej. - Ukazanie piękna i bogactwa ojczyzny na przykładzie naszej miejscowości oraz wykorzystanie ilustracji, zdjęć, filmów o innych regionach kraju. - Zapoznanie z bohaterami narodowymi na przykładzie literatury dziecięcej. - Zapoznanie z sylwetką patrona szkoły.	wychowawcy rodzice	do aktualnej sytuacji wycieczki edukacyjne na bieżąco
Miejsce dziecka w rodzinie.	- Okazywanie szacunku członkom rodziny – pogadanki, lektura, obchodzenie uroczystości rodzinnych.	wychowawcy rodzice	na bieżąco
Miejsce ucznia w szkole	- Poszanowanie pracy wszystkich pracowników szkoły. - Poszanowanie sprzętu szkolnego – pogadanki. - Stosowanie się do ustalonych reguł, procedur.	wychowawcy	na bieżąco
Wychowanie komunikacyjne	- Realizacja programu wychowania komunikacyjnego. - Zorganizowanie spotkań z miejscową policją (online). - Zapoznanie uczniów z zasadami bezpiecznego uczestnictwa w ruchu drogowym – pokaz, pogadanki, wycieczki, treningi umiejętności. - Przypominanie o stosowaniu reguł bezpiecznego uczestnictwa w ruchu drogowym przed każdym wyjściem. - Organizacja wycieczek dydaktycznych związanych z poruszaniem się po drodze. - Zapoznanie się z prawidłowym sposobem przechodzenia przez jezdnię. - Uświadamianie uczniom potrzeby uczenia się przepisów ruchu drogowego i konieczności ich przestrzegania w celu zadbania o swoje bezpieczeństwo na drodze. - Zwrócenie uwagi na właściwe relacje „maluchów” wobec starszych i odwrotnie. - Pogadanka „Nie ufaj obcym”. - Kształtowanie umiejętności obrony i mówienia „nie” w sytuacjach budzących w dziecku niepokój.	wychowawcy pedagog	wrzesień październik formy dostosowane do aktualnej sytuacji

	- Rozmowy ze szczególnym uwzględnieniem nawiązywania niebezpiecznych znajomości poprzez Internet „Bezpieczeństwo w sieci i zagrożenie w sieci”.		
Sport, turystyka i kultura	- Organizowanie oglądania filmów, spektakli, koncertów wycieczki do opery, filharmonii, teatru (w tym online). - Przeprowadzenie zawodów między klasami. - Właściwe zachowanie w miejscach publicznych.	wychowawcy	formy dostosowane do aktualnej sytuacji
Wyliminowanie zachowań, w których dochodzi do naruszania godności osobistej jednostki: poniżania, wyśmiewania	- Uświadamianie dzieciom obowiązujących norm i rodzaju sankcji w przypadku ich nieprzestrzegania; promowanie zachowań społecznie akceptowanych. - Eksponowanie osiągnięć i pozytywnych zachowań. - Uczenie asertywności w nawiązywaniu znajomości i w relacjach z dorosłymi. - Przeprowadzenie pogadarek na lekcjach wychowawczych na temat kontaktów z dorosłymi – „zły dotyk”. - Przeprowadzenie pogadarek na lekcjach wychowawczych na temat praw i wolności osobistych człowieka – ochrona danych osobowych. - Uczenie skutecznych sposobów rozwiązywania konfliktów i radzenia sobie z negatywnymi emocjami- stop agresji. - Spotkania z policjantem. - Pedagogizacja: „Odpowiedzialność karna młodocianych”. - Prelekcje, pogadanki, dyskusje na godzinach wychowawczych, na lekcjach przedmiotowych. - Zapewnianie uczniom szykanowanym odpowiedniej ochrony i wsparcia. - Zachęcanie dzieci do szukania pomocy u osób dorosłych. - Zdiagnozowanie miejsc oraz sytuacji występowania przemocy i agresji w szkole. - Walka z hałasem – pogadanki, zabawy. - Uświadamianie uczniom potencjalnych zagrożeń na terenie szkoły i poza nią. - Kształtować właściwe postawy społeczne przez uczenie odpowiednich zachowań i zasad reagowania w sytuacjach, gdy uczeń jest świadkiem lub ofiarą przemocy (w ramach tych działań wskazany jest także udział klas w zajęciach profilaktycznych i współpraca z pedagogiem oraz rodzicami).	wychowawcy wychowawcy wychowawcy	na bieżąco na bieżąco na bieżąco

	- Na bieżąco rozwiązywać wszelkie sytuacje konfliktowe w klasie (w szkole), jednocześnie integrując zespoły klasowe oraz społeczność szkolną. - Nadzorować prawidłowy styl spędzania przerw przez dzieci, aktywnie pełnić dyżury i zwracając szczególną uwagę na obszary o zwiększonym ryzyku, np. korytarze i okolice schodów, sale lekcyjne i gimnastyczne, szatnie (ewentualnie uwzględnić monitoring w tych miejscach).		
Uczeń odpowiedzialny za swoją rolę w grupie	- Zachęcanie do udzielania pomocy koleżeńskiej - pomoc w nauce z wykorzystaniem środków przekazu. - Budowanie świadomości płynących z korzyści integracji z osobami niepełnosprawnymi. - Rozwijanie szacunku dla dobra wspólnego i postaw prospołecznych. - Rozwijanie postaw patriotycznych. - Kulturowanie obrzędów regionalnych /jasełka, wigilia, powitanie wiosny/. - Pomoc uczniom młodszym.	wychowawcy	na bieżąco formy dostosowane do aktualnej sytuacji
Propagowanie ekologicznego modelu funkcjonowania we współczesnym świecie	- Rozwijanie postawy odpowiedzialności za środowisko naturalne: - Udział w akcjach: „Sprzątamy Świat”, „Sprzątamy Ziemię” – wycieczki ekologiczne online. - Udział w akcjach zbierania m.in. makulatury (segregowanie śmieci).	wychowawcy	formy dostosowane do aktualnej sytuacji
Wolontariat	- Udział w akcjach charytatywnych , np.: zbieranie karmy do przytuliska „Kundelek”, wdrażanie do bezinteresownej pomocy. - Pomoc indywidualna kolegom i koleżankom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej, kształtowanie empatii. - Działalność Caritasu w szkole i najbliższym środowisku lokalnym.	-nauczyciele, wychowawcy - księża katecheci, - pedagog szkolny - Samorząd Szkolny - higienistka szkolna -wychowawcy świetlicy	formy dostosowane do aktualnej sytuacji
Wartości	Wychowanie do wrażliwości na prawdę i dobro. Kształtowanie właściwych postaw szlachetności, zaangażowania społecznego i dbałości o zdrowie: - Kształtowanie empatii, wrażliwości. - Budowanie więzi między rówieśnikami w klasie, podmiotami szkoły a środowiskiem lokalnym.	-nauczyciele, wychowawcy, -księża i katecheci, -wychowawcy świetlicy - pedagog szkolny - Samorząd Szkolny	na bieżąco w trakcie roku szkolnego, zgodnie z kalendarzem i wg bieżących potrzeb.

	- Budowanie szacunku do ludzi starszych, niepełnosprawnych, innych kultur i narodowości, świata przyrody, zwierząt. - Poszanowanie wartości religijnych i patriotycznych. - Uwrażliwianie na piękno przyrody ojczystej. - Poszanowanie godności ludzkiej, wdrażanie do prawdomówności, uczciwości – kierowania się rozsądkiem. - Budowanie szacunku do języka kultury i tradycji narodowej. - Respektowanie norm społecznych.	- higienistka szkolna	
Cyberprzemoc	- Zaznajomienie uczniów z terminem „cyberprzemoc”, z formami tego zjawiska oraz skutkami. Spotkania z pracownikiem policji do spraw cyberprzemocy. - Informowanie uczniów do kogo zwrócić się w trudnej sytuacji. - Świadome korzystanie z nowoczesnych technik informacyjnych przez uczniów. - Rozwijanie kompetencji cyfrowych uczniów i nauczycieli. - Bezpieczne i odpowiedzialne korzystanie z zasobów dostępnych w sieci. - Wykorzystywanie narzędzi i zasobów cyfrowych oraz metod kształcenia na odległość. - Realizować treści dotyczące bezpieczeństwa zwłaszcza podczas zajęć z informatyki.	-nauczyciele, wychowawcy, -wychowawcy świetlicy - pogadanki dla dzieci i rodziców	- na bieżąco w trakcie roku szkolnego, zgodnie z kalendarzem i wg bieżących potrzeb.
Rozwój doradztwa zawodowego	- Kształcenie zawodowe oparte na współpracy z przedstawicielami różnych zawodów. - Spotkania z ciekawymi ludźmi, wycieczki do zakładów pracy, pogadanki, wywiady. - Tworzenie oferty programowej w kształceniu zawodowym. - Spotkanie ze szkolnym doradcą zawodowym. Dzieci rozmawiaj o tym, co lubią robić, starają się określić, w czym są dobre (w szkole i poza szkołą), co im sprawia przyjemność, a jakie zagadnienia sprawiają problem. - „Poznaj mnie” – zajęcia podczas, których uczniowie dzielą się własnymi pasjami, zainteresowaniami ze swoimi rówieśnikami. Dzieci przynoszą do szkoły atrybuty swoich ulubionych zajęć, kredki, piłka, skakanka itp. Dzieci rozmawiają o tym, jak z nich korzystają. Następnie każdy uczeń przygotowuje plakat oraz krótkie wystąpienia na temat swoich pasji i zainteresowań.	nauczyciele, wychowawcy, nauczyciele świetlicy	na bieżąco w trakcie roku szkolnego, zgodnie z kalendarzem i wg bieżących potrzeb. formy dostosowane do aktualnej sytuacji

	- Mam talent – uczniowie poszczególnych klas, po wcześniejszych przygotowaniach, prezentują to, co lubią robić lub robią dobrze. - Zabawa w kalambury; tematyka: zawody Dzieci starają się przedstawić innym wybrany zawód, pozostałe dzieci odgadują.		
--	---	--	--

Program profilaktyczno-wychowawczy dla etapu II
(uczniowie klas IV - VIII szkoły podstawowej)

Zadania ogólne	Zadania szczegółowe	Odpowiedzialny	Termin realizacji
Bezpieczeństwo i higiena pracy ucznia. Wychowanie komunikacyjne.	- Przeprowadzenie pogadanki dotyczącej przestrzegania zasad bezpieczeństwa i higieny nauki. - Przypomnienie zasad bezpiecznego uczestnictwa w ruch drogowym – bezpieczna droga do szkoły. - Przypomnienie zasad bezpieczeństwa przed każdym wyjściem poza teren szkoły. - Utrwalenie zasad bezpiecznego zachowania się podczas przerw. - Przypominanie o bezwzględny zakazie opuszczania terenu szkoły i wyciąganie konsekwencji w razie łamania zakazu. - Przeprowadzenie pogadek : higiena pracy umysłowej w szkole i w domu oraz efektywny wypoczynek – ruch i świeże powietrze. - Zorganizowanie spotkania z policjantem. - Wspólne tworzenie zasad zachowania i procedur ich przestrzegania, tworzenie plakatów, haseł, ulotek wywieszanych w	nauczyciele wychowawcy wychowawcy wychowawcy wychowawcy i nauczyciele wychowawcy nauczyciele przyrody nauczyciel techniki wychowawcy pedagog	podczas pierwszej lekcji każdych zajęć edukacyjnych września formy dostosowane do aktualnej sytuacji na bieżąco na bieżąco w miarę potrzeb na bieżąco na bieżąco

	szkole, wykorzystywanie materiałów cyfrowych.	nauczyciele plastyki	
Rodzina – mój pierwszy wychowawca	Wspomaganie przez szkołę wychowawczej roli rodziny, m.in. przez właściwą organizację zajęć edukacyjnych wychowanie do życia w rodzinie: - Kształcenie i rozwijanie umiejętności skutecznej komunikacji i uczuć rodzinnych. Obchody uroczystości rodzinnych. - Pogadanki na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny. - Budowanie prawidłowych relacji dziecko – rodzic. - Kultywowanie tradycji obchodów świąt Bożego Narodzenia i Wielkanocy jako świąt spędzonych w gronie rodzinnym- pogadanka, dyskusja. - Doskonalenie umiejętności respektowania norm społecznych.	Wychowawcy Nauczyciele Katecheci	w miarę potrzeb formy dostosowane do aktualnej sytuacji
Uczeń współgospodarzem zespołu	Organizowanie zespołu klasowego: - przydzielenie funkcji klasowych, - przypomnienie praw i obowiązków ucznia, - udział uczniów w organizowaniu uroczystości szkolnych, - udział uczniów w uroczystościach klasowych.	wychowawcy opiekun Samorządu Uczniowskiego	wrzesień formy dostosowane do aktualnej sytuacji wg harmonogramu
Uczeń osiągający sukcesy na miarę swoich możliwości	- Kształcenie rozwijające samodzielność, kreatywność i innowacyjność uczniów. - Udział uczniów w różnorodnych konkursach szkolnych i międzyszkolnych. - Dostrzeganie swoich słabych i mocnych stron. - Kształtowanie obrazu samego siebie wyrabianie umiejętności samooceny i oceny innych. - Dziecko opracowuje projekty, scenariusze, pomoce dydaktyczne.	nauczyciele	wg harmonogramu formy dostosowane do aktualnej sytuacji

Uczeń pasjonat	- Organizowanie różnych form rozwijających zainteresowania uczniów. - Indywidualne wsparcie poszukiwań i eksperymentów ucznia, wdrażanie do samodzielności. - W dalszym ciągu prowadzenie zajęć rewalidacyjnych dostosowanych do indywidualnych możliwości i potrzeb uczniów. - Zakup pomocy dydaktycznych dla nauczycieli specjalistów, którzy prowadzą zajęcia rewalidacyjne. - Promowanie uczniów zdolnych poprzez umożliwianie im udziału w olimpiadach, konkursach, zawodach sportowych. - Stała obserwacja uczniów, zauważanie możliwości swoich wychowanków wspieraniu ich w rozwijaniu uzdolnień i zainteresowań	wychowawcy, nauczyciele poszczególnych przedmiotów	na bieżąco formy dostosowane do aktualnej sytuacji
W zdrowym ciele zdrowy duch	- Przeprowadzenie pogadanek: higiena osobista ucznia, zagrożenia współczesności. - Organizowanie zbiórek charytatywnych. - Prezentowanie pracy, broszurek prozdrowotnych, ulotek. - Udział uczniów w szkolnych rozgrywkach sportowych i międzyszkolnych konkursach edukacyjnych promujących zdrowie. - Rozmowy z dziećmi, ich rodzicami na temat higieny ciała i ubioru ze szczególnym uwzględnieniem częstego mycia rąk . - Lekcje edukacyjne prowadzone w klasach o tematyce prozdrowotnej – zagrożenia związane z zaburzeniami odżywiania: anoreksja, bulimia, otyłość. - Quizy, konkursy nt. warzyw i owoców. - Zwracanie uwagi na posiadanie drugiego śniadania – pogadanki dla dzieci. - Dofinansowanie obiadów potrzebującym uczniom – współpraca z MOPS.	wychowawcy higienistka dietetycy organizatorzy Szkolne Koło „Caritas”	formy dostosowane do aktualnej sytuacji na bieżąco formy dostosowane do aktualnej sytuacji

	- Organizacja Dnia Sportu. - Prowadzenie lekcji na temat: korzyści płynących z uprawiania aktywności fizycznej. - Udział w szkolnych zawodach i zajęciach sportowych. - Objęcie działaniami korekcyjnymi uczniów z wadami postawy i deficytami ruchowymi . - Przeciwdziałanie uzależnieniom – pedagogizacja rodziców, pogadanki, filmy.\ - Przeprowadzenie pogadanki i lekcje wychowawcze nt: długotrwałego przebywania uczniów w sieci internetowej, powodujące niekiedy utratę poczucia czasu i zaniedbywanie przez nich codziennych obowiązków; niewystarczającej ilości czasu przeznaczonego na odpoczynek; - Przeprowadzanie pedagogizacji rodziców nt: problemów w radzeniu sobie przez uczniów ze stresem, obciążeniem psychicznym; zagrożeń wynikających z nieograniczonego dostępu do stron internetowych w telefonach komórkowych, dostępu do niewłaściwych treści i potencjalne narażenie dzieci i młodzieży na niedozwolone kontakty z obcymi (np., pornografia itp.); - Organizowanie spotkań z dietetykiem. - Organizowanie zajęć z pierwszej pomocy przedmedycznej.	nauczyciele	
Życie towarzyskie i kulturalne	- Udział uczniów w wycieczkach turystyczno-krajoznawczych, oglądanie filmów, przedstawień, koncertów (w tym online) - Właściwe zachowanie w miejscach publicznych – zapoznanie ucznia z zasadami dobrego zachowania, wpajanie uczniom zasad dobrego zachowania. - Wdrażanie do kulturalnego i pożytecznego spędzania czasu wolnego.	organizatorzy wycieczek wychowawcy	formy dostosowane do aktualnej sytuacji

Rozwijanie kompetencji informatycznych, matematycznych i przyrodniczych.	- Roztropne korzystanie w procesie kształcenia z narzędzi i zasobów cyfrowych oraz metod kształcenia wykorzystujących technologie informacyjno-komunikacyjne. - Rozwijanie podstawowych umiejętności programowania. - Rozwijanie kompetencji matematycznych i przyrodniczych uczniów. - Rozwijanie kreatywności, przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych uczniów i nauczycieli, w tym bezpieczne i celowe wykorzystywanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w realizacji podstawy programowej kształcenia ogólnego. - Efektywne korzystanie z technologii cyfrowych podczas kształcenia zdalnego lub hybrydowego. - Poszerzanie kompetencji nauczycieli poprzez udział w szkoleniach zewnętrznych oraz zorganizowanie szkolenia rady pedagogicznej; - Poszerzanie wiedzy rodziców i umiejętności w korzystaniu z technologii komputerowej.	nauczyciele zajęć komputerowych, wychowawcy, pedagog	na bieżąco
Ekologia wokół nas	Rozwijanie postawy odpowiedzialności za środowisko naturalne: - Udział uczniów w akcjach i wycieczkach ekologicznych (w tym online) - Poznawanie pomników przyrody. - Propagowanie ekologicznego modelu funkcjonowania we współczesnym świecie. - Udział w akcjach "Sprzątamy Świat", "Sprzątamy Ziemię" – wycieczki ekologiczne. - Uwrażliwienie na związek degradacji środowiska ze zdrowiem człowieka. - Wskazanie na sposoby dbania o przyrodężywioną i nieożywioną.	wychowawcy nauczyciele	formy dostosowane do aktualnej sytuacji
Być Polakiem to brzmi dumnie	- Działanie na rzecz szerszego udostępnienia kanonu edukacji klasycznej, wprowadzenia w	nauczyciele i wychowawcy	formy dostosowane do aktualnej sytuacji

	dziedzictwo cywilizacyjne Europy, edukacji patriotycznej, nauczania historii oraz poznawania polskiej kultury, w tym osiągnięć duchowych i materialnych: - Budzenie poczucia świadomości narodowej: bohater narodowy w literaturze i w czasach współczesnych. - Opieka nad grobami żołnierskimi i patrona szkoły. - Zwiedzanie muzeów regionalnych – wycieczki online, udział w lekcjach prowadzonych przez pracowników IPN, spotkania i pogadanki z ciekawymi ludźmi. - Gromadzenie materiałów na temat Rzeszowa i Podkarpacia. - Czynny udział uczniów w imprezach i akademiach związanych z historią Polski. - Poznawanie pieśni patriotycznych, udział w konkursach plastycznych, muzycznych, literackich. \ - Przygotowywanie gazetek i wystaw o treściach niepodległościowych.	Pracownicy IPN Bibliotekarz	na bieżąco wycieczki edukacyjne
Uczeń jako członek społeczeństwa	- Wybory uczniów do samorządu szkolnego. - Dostrzeganie potrzeb i praw własnych oraz innych ludzi. - Uczenie dobroczynności, szukanie sposobów niesienia pomocy osobom w potrzebie (np. osobom samotnym, starszym, chorym), - Kształtowanie właściwych postaw szlachetności, zaangażowania społecznego. - Uczenie tolerancji. - Przyjmowanie różnych ról w grupie i poczucie się za nie odpowiedzialnym. - Wyrabianie nawyku asertywności. - Zorganizowanie pomocy koleżeńskiej, pomocy w nauce (w tym online). - Rozwijanie szacunku dla dobra wspólnego i postaw prospołecznych. - Podejmowanie działań mających na celu integrację zespołu klasowego. \ - Rozwijanie postaw patriotycznych.	opiekun SU wychowawcy	formy dostosowane do aktualnej sytuacji na bieżąco na bieżąco na bieżąco. na bieżąco

	- Kultywowanie obrzędów regionalnych. - Pomoc uczniom młodszym. - Zwiększanie świadomości o korzyściach płynących z integracji osób niepełnosprawnych, (Międzynarodowy Dzień Osób Niepełnosprawnych - 3 grudnia, Dzień Walki z Dyskryminacją Osób Niepełnosprawnych – 5 maja). - Uczenie sposobów rozwiązywania konfliktów i radzenie sobie z emocjami bez agresji, - Wdrażanie do uczestnictwa w państwowych uroczystościach patriotycznych. Oglądanie uroczystości w środkach masowego przekazu.		
Ograniczenie zachowań, w których dochodzi do naruszania godności osobistej jednostki: poniżania, wyśmiewania	- Uświadamianie dzieciom obowiązujących norm i rodzaju sankcji w przypadku ich nieprzestrzegania; promowanie zachowań społecznie akceptowalnych. - Ekspozowanie osiągnięć i pozytywnych zachowań. - Dyskusja o sytuacji osób niepełnosprawnych w Polsce i pokazanie barier, z którymi wciąż się spotykają. - Uczenie asertywności w nawiązywaniu znajomości i w relacjach z dorosłymi między innymi bezpieczeństwo w sieci. - Promowanie uczniów osiągających sukcesy jako wzorów do naśladowania. - Przeprowadzenie pogadarek na lekcjach wychowawczych na temat kontaktów z dorosłymi – „zły dotyk”. - Przeprowadzenie pogadarek na lekcjach wychowawczych na temat praw i wolności osobistych człowieka – ochrona danych osobowych; zagrożeń płynących z niewłaściwego użytkowania telefonów komórkowych (stalking) i Internetu, - Kontynuowanie przez szkołę działań w zakresie świadomości zagrożeń i budowania poczucia bezpieczeństwa dzieci poprzez oddziaływania	wychowawcy wychowawcy dyrekcja	formy dostosowane do aktualnej sytuacji na bieżąco na bieżąco na bieżąco

	wychowawcze uświadamiające uczniom potencjalne zagrożenia na terenie szkoły i poza nią. - Kształtowanie właściwych postaw społecznych przez uczenie odpowiednich zachowań i zasad reagowania w sytuacjach, gdy uczeń jest świadkiem lub ofiarą przemocy (uwzględnić należy godziny wychowawcze poświęcone asertywności, empatii, sposobom radzenia sobie ze złością; w ramach tych działań wskazany jest także udział klas w zajęciach profilaktycznych). - Rozwiązywanie na bieżąco wszelkich sytuacji konfliktowych w klasie (w szkole), - Integrowanie zespołów klasowych oraz społeczności szkolnej - Konsekwentne stosowanie kar w stosunku do uczniów, którzy często łamią regulamin szkoły i normy społeczne. - Wypracowanie modelu pracy z trudną młodzieżą. - Nadzorowanie prawidłowego stylu spędzania przerw przez dzieci, aktywne pełnienie dyżurów i zwracanie szczególnej uwagi na obszary o zwiększonym ryzyku, np. korytarze i okolice schodów, sale lekcyjne i gimnastyczne, szatnie (ewentualnie uwzględnić monitoring w tych miejscach).		współpraca z pedagogiem oraz rodzicami
Zapobieganie uzależnieniom	- Przeprowadzenie pogadanek na temat przeciwdziałania uzależnieniom ze szczególnym naciskiem na temat alkoholu, narkotyków, dopalaczy, napojów energetycznych i środków psychotropowych. - omówienie z uczniami zasady 3N: * nie piję, * nie biorę, * nie palę. - Podnoszenie kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie profilaktyki uzależnień.	Wychowawcy, pedagog, higienistka, nauczyciele przy współpracy ze specjalistami	formy dostosowane do aktualnej sytuacji

	- Przygotowanie procedury postępowania w sytuacjach szczególnych zagrożeń związanych ze środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi, z uwzględnieniem zadań osób podejmujących interwencje. - Organizowanie i udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej nauczycielom i wychowawcom. - Doskonalenie umiejętności nauczycieli oraz innych pracowników szkoły w zakresie bezpiecznego funkcjonowania w szkole uczniów i wychowanków. - Włączyć do działań profilaktycznych Samorząd Uczniowski.		
Normy dotyczące stroju	- Przeprowadzenie pogadanki nt. stroju przeznaczonego do szkoły oraz wyglądu zewnętrznego. - Zapoznanie ucznia z normami dotyczącymi stroju w szkole. - Przeprowadzenie pogadek na temat wyboru stroju odpowiedniego do okoliczności i wydarzeń w szkole. - Określenie rodzaju stroju na lekcje wychowania fizycznego.	wychowawcy	
Wolontariat	- Udział w akcjach charytatywnych, np.: zbieranie karmy dla przytuliska „Kundelek”, wdrażanie do bezinteresownej pomocy. - Pomoc indywidualna potrzebującym oraz osobom starszym, kolegom i koleżankom jako uwrażliwienie kształtowania empatii. - Działalność Caritasu w szkole i w najbliższym środowisku lokalnym. - Praca na rzecz szkoły (dekoracje, gry, zabawki, pomoce, organizowanie imprez).	-nauczyciele, wychowawcy - księża katecheci, - pedagog szkolny - Samorząd Szkolny - higienistka szkolna -wychowawcy świetlicy	formy dostosowane do aktualnej sytuacji na bieżąco w trakcie roku szkolnego, zgodnie z kalendarzem i wg bieżących potrzeb
Wartości	- Kształtowanie empatii i wrażliwości. - Budowanie więzi między rówieśnikami w klasie, podmiotami szkoły a środowiskiem lokalnym. - Uczenie szacunku do ludzi starszych, niepełnosprawnych, innych kultur i	-nauczyciele, wychowawcy, -księża katecheci, -wychowawcy świetlicy	na bieżąco w trakcie roku szkolnego, zgodnie z kalendarzem i wg bieżących potrzeb.

	narodowości, świata przyrody, zwierząt. - Kształtowanie wrażliwości na prawdę i dobro. - Poszanowanie wartości religijnych i patriotycznych. - Uwrażliwianie na piękno przyrody ojczystej. - Poszanowanie godności ludzkiej, wdrażanie do prawdomówności, uczciwości – kierowania się własnym rozumem. - Budowanie szacunku do języka kultury i tradycji narodowej.	-pedagog szkolny -Samorząd Szkolny -higienistka szkolna	
Cyberprzemoc	- Rozwijanie kompetencji cyfrowych uczniów. Bezpieczne i odpowiedzialne korzystanie z zasobów dostępnych w sieci. - Zaznajomienie uczniów z pojęciem cyberprzemocy, jej formami i przejawami. - Uświadomienie uczniom skutków cyberprzemocy. - Wdrażanie do właściwego reagowania i poszukiwania konkretnej pomocy w sytuacji zagrożenia. - Zorganizowanie spotkań uczniów z policją i psychologiem. - Realizowanie treści dotyczących bezpieczeństwa na lekcjach informatyki. - Poszerzanie wiedzy nauczycieli poprzez udział w szkoleniach. - Poszerzanie wiedzy rodziców- poruszanie tych tematów na wywiadówkach, zwłaszcza nieograniczonego dostępu do nieodpowiednich stron z pornografią lub przemocą. - Umieszczenie na stronie internetowej szkoły informacji dotyczących bezpieczeństwa w Internecie. - Bezpieczne, celowe i efektywne wykorzystywanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w kształceniu na odległość.	-nauczyciele, wychowawcy, -wychowawcy świetlicy - pedagog - pogadanki dla dzieci i rodziców prowadzone przez zaproszonych gości	formy dostosowane do aktualnej sytuacji na bieżąco w trakcie roku szkolnego, zgodnie z kalendarzem i wg bieżących potrzeb.
Patriotyzm	Dziecko : - poznaje godło polskie, barwy państwa, rozumie znaczenie pojęć:	nauczyciele, wychowawcy,	- na bieżąco w trakcie roku szkolnego, zgodnie z

	ojczyzna, stolica państwa, niepodległość, patriotyzm, bohater narodowy, - poznaje piękno i bogactwo ojczyzny na przykładzie naszej miejscowości oraz w oparciu o ilustracje lub zdjęcia rejonów, - poznaje bohaterów narodowych na przykładzie literatury, filmu, obrazu, - kształtuje świadomość narodową podczas czytania odpowiedniej literatury, - poznaje pieśni patriotyczne i historyczne, - ogląda uroczystości patriotyczne wykorzystując środki masowego przekazu	- księża katecheci, -wychowawcy świetlicy - pedagog szkolny	kalendarem i wg bieżących potrzeb formy dostosowane do aktualnej sytuacji
Rozwój doradztwa zawodowego	- Kształcenie zawodowe oparte na ścisłej współpracy z pracodawcami. - Udział w zajęciach z doradztwa zawodowego. - Spotkania z ciekawymi ludźmi, warsztaty, pogadanki (w tym online). - Tworzenie oferty programowej w kształceniu zawodowym. -Zajęcia związane z wyborem przyszłego kierunku kształcenia. -Zajęcia związane z wyborem przyszłego zawodu. -Zajęcia związane z planowaniem kariery zawodowej. - Indywidualne poradnictwo związane z przyszłą pracą i/lub kierunkiem kształcenia. - Spotkania z przedstawicielami różnych szkół, uczelni (w tym online) - Filmy edukacyjne - Spotkania z przedstawicielami Powiatowych Urzędów Pracy (PUP) oraz Wojewódzkich Urzędów Pracy (WUP). - Wizyty w innych szkołach, uczelniach podczas; dni otwartych (w tym online). -Wizyty w firmach, zakładach pracy, instytucjach podczas dni otwartych; -Udział w wirtualnych Targach Pracy, w stacjonarnych targach szkół ponadpodstawowych. -Spotkania z przedstawicielami HR różnych firm, zakładów pracy.	- nauczyciele, wychowawcy - pedagog - nauczyciel doradca zawodowy -psycholog	formy dostosowane do aktualnej sytuacji na bieżąco w trakcie roku szkolnego, zgodnie z kalendarzem i planem pracy

Wnioski z Diagnozy dla uczniów na rok szkolny 2025/2026:

1. Poprawa poczucia bezpieczeństwa w szkole

- Wdrożenie programów przeciwdziałania przemocy i hejtu.
- Zapewnienie anonimowych kanałów zgłaszania problemów.
- Stały monitoring relacji w klasach.

2. Edukacja emocjonalna i społeczna

- Zajęcia z empatii, rozwiązywania konfliktów i komunikacji.
- Nauka rozróżniania agresji i przemocy, tolerancji i akceptacji.

3. Wsparcie psychologiczne i redukcja stresu

- Warsztaty radzenia sobie ze stresem.
- Dostępność psychologa w szkole i konsultacje dla rodziców.

4. Promowanie pozytywnych relacji uczeń–nauczyciel

- System regularnych pochwał i motywacji.
- Szkolenia nauczycieli z komunikacji i empatii.

5. Edukacja cyfrowa i ograniczanie czasu ekranowego

- Lekcje o higienie cyfrowej i uzależnieniach od technologii.
- Kampanie informacyjne dla rodziców.

6. Zdrowy styl życia i równowaga

- Programy promujące zdrowe odżywianie, aktywność fizyczną.
- Warsztaty kulinarne i spotkania z dietetykiem.

7. Budowanie klimatu tolerancji i równości

- Warsztaty dotyczące akceptacji różnorodności i praw człowieka.
- Integracyjne projekty klasowe i szkolne.

PROPONOWANE ZAGADNIENIA DO PORUSZENIA PODCZAS LEKCJI WYCHOWAWCZYCH:

- Kulturalne zachowanie się w tym stosowanie zwrotów grzecznościowych w szkole i poza nią.
- Bezpieczeństwo uczniów w ruchu drogowym.
- Bezpieczne zachowanie się w różnych miejscach budynku i otoczenia szkoły zarówno w czasie zajęć jak i przerw. Właściwa reakcja uczniów w sytuacji, gdy są świadkami przemocy lub niewłaściwych zachowań, bezpieczne spędzanie czasu wolnego.
- Integracja i troska o właściwe relacje w grupie rówieśniczej (umiejętności społeczne ze szczególnym naciskiem na negatywny wpływ przezywania, wyzywania, wyśmiewania przez kolegów, rozwój empatii) . W pracy należy uwzględnić zabawy, scenki dramatyczne, ćwiczenia integrujące zespół klasowy, rozwiązywanie bieżących problemów klasowych.
- Co to jest zdrowy styl życia, higiena osobista?
- Moje mocne i słabe strony.
- Profilaktyka uzależnień –w klasach VI –VIII z udziałem specjalisty.
- Radzenie sobie z trudnościami i odrzuceniem społecznym.

- Radzenie sobie ze stresem i innymi sytuacjami, zwracanie większej uwagi na zdrowie psychiczne uczniów.
- Asertywne zachowania w kontekście sięgania po substancje psychoaktywne.
- Bezpieczeństwo w Internecie –Facebook (i inne portale społecznościowe), cyberprzemoc, prawo autorskie.
- Jak panować nad swoimi emocjami? Radzenie sobie w sytuacjach trudnych i kryzysowych. - Nasze wartości.
- Zapoznanie z procedurami bezpieczeństwa obowiązującymi w szkole.
- Organizowanie warsztatów lub webinarów, które pozwolą rodzicom na lepsze zrozumienie wymagań edukacyjnych i możliwości wsparcia dzieci.
- Wysyłanie adresów stron internetowych dla rodziców, gdzie znajdą sugestie, jak wspierać dzieci w nauce, w tym praktyczne porady i przykłady działań, które można podjąć w domu.

PEDAGOGIZACJA RODZICÓW

1. Organizowanie warsztatów lub webinarów, które pozwolą rodzicom na lepsze zrozumienie wymagań edukacyjnych i możliwości wsparcia dzieci.
2. Wysyłanie adresów stron internetowych dla rodziców, gdzie znajdą sugestie, jak wspierać dzieci w nauce, w tym praktyczne porady i przykłady działań, które można podjąć w domu.
3. Kontrola rodzicielska w kwestii korzystania z Internetu.
2. Czas wolny dziecka. Problem nadmiaru dodatkowych zajęć.
3. Kształtowanie prawidłowych nawyków zdrowotno – higienicznych oraz żywieniowych z uwzględnieniem właściwych zachowań.
4. Zdrowie psychiczne dzieci- co powinno niepokoić?
5. Absencja szkolna dziecka i co z niej wynika?
6. Przyczyny i sposoby zapobiegania agresji u dzieci.
7. Czym kierować się przy wyborze szkoły średniej?*

* dla rodziców uczniów klas VII i VIII

Zatwierdzono na Radzie Pedagogicznej w dniu 26.08.2025r.